

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Vitez, Milena Sagadin, Stane Primožič, Boris Pertot, Jošt Bajželj, Magda Ostanek, Polde Jenko — Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XI. — 28. XI. 1968 — št. 11

tekstilec

Ob dnevu
republike
čestitamo vsem
članom kolektiva,
upokojenim
članom in našim
vojakom in
ostalim bralcem
UREDNIŠTVO

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Centralna proslava ob 40. obletnici podjetja

Proslava je bila 25. oktobra v dvorani kina »Center« v Kranju. Po otvoritvenih besedah je tov. Boris Soklič, predsednik centralnega delavskega sveta pozdravil vse navzoče, med njimi posebej naslednje vabljenе goste: Vinka Hafnerja, podpredsednika izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, Acija Puharja — predsednika odbora za plan in finance skupščine SRS, Franca Popita — sekretarja CK ZK Slovenije, Cveta Kobala — republiškega sekretarja za gospodarstvo, Janeza Sušnika — podpredsednika občinske skupščine Kranj, Janeza Nedoga — predstavnika republiške gospodarske zbornice ter zvezne in republiške poslance, predstavnike družbeno-političnih organizacij, Poslovnega združenja tekstilne industrije in druge.

Za tovarišem Sokličem je govoril naš glavni direktor, tovariš Rudi Polak, in to o nastanku in razvoju podjetja, o naših perspektivah, zaprekah in problemih. (Berite izveček tega govora v nadaljevanju uvoda!)

Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali solisti Ljubljanske opere Vilma Bukovec, Ladko Korošec in Italijan Zamara Ardino, recitator Saša Miklavc, pianistka Zdenka Lukec in komentator Tone Kozlevčar.

V zadnjem delu programa proslave je bila še krajša modna revija, kjer je bilo prikazanih 25 modelov iz bogatega asortimenta tkanin našega podjetja.

Proslavo je zaključil predsednik CDS, Boris Soklič. (Mnenje udeležencev o proslavi je zelo pohvalno, saj večina pravi, da je bila zanimiva, prijetna in dinamična, čeprav je trajala skoraj 2 uri.)

Izveček iz direktorjevega govora.

V prvem delu je tov. Polak opisal nastanek in razvoj nekdanjih podjetij, do združitve in nato Tekstilindusa do današnjih dni, vendar je ta opis dovolj obsežno objavljen že v slavnostni številki Tekstilca. Objavljamo pa naslednja poglavja iz njegovega govora, ker so zelo aktualna, pomembna in večini še neznana. Ta poglavja so:

— srednjeročni plan razvoja od 1966 do 1970,
— raziskovalna dejavnost,
— problemi in ovire.

SREDNJEROČNI PLAN RAZVOJA OD 1966 DO 1970

Podjetje ima narejen ta plan, ki je bil tudi predložen pristojnim organom. Dolgoročni plan pa ni sestavljen v kompleksni obliki (zaradi neustaljenih splošnih pogojev gospodarjenja), obstaja pa

program perspektivnega razvoja podjetja do leta 1977 z okvirnim programom ključnega investiranja.

Omenjena programa vsebujeta razvoj proizvodnih kapacitet s predvideno specializacijo proizvodnje po posameznih obratih, napredek tehnoloških postopkov, razvoj raziskovalnega dela, izobraževanje in program investiranja.

Težišče razvoja podjetja v perspektivnem programu je bistveno izboljšanje asortimenta izdelkov, ki se bo odražalo v naslednjih pomembnejših spremembah:

— nadomestitev surovih tkanin s plemenitenimi,

— razvijanje proizvodnje tkanin iz sintetičnih vlaken in mešanic, ki naj doseže 20% skupne proizvodnje,

— zamenjava staničnih vlaken bombažnega tipa s polnozrnati vlakni in delno s staničnimi vlakni volnenega tipa,

— zmanjšanje proizvodnje tkanin z navadnimi apreturami na polovico in ustrezno povečanje tkanin s permanentnimi apreturami za preko dvakratni obseg.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

»Naš raziskovalni oddelek se prizadeva doseči kar najboljše rezultate po sodobni tehnologiji, (dalje na 2. strani)

S slavnostne seje CDS

Slavnostna seja CDS

Na slavnostni seji centralnega delavskega sveta, ki je bila 25. oktobra letos, smo počastili in nagradili tiste ženske in moške člane našega kolektiva, ki so že preko 30 oziroma 35 let zaposleni v našem podjetju, hkrati pa je bila ta seja namenjena tudi internemu proslavljanju 40-letnice obstoja podjetja.

Predsednik CDS, tovariš Boris Soklič je v kratkem govoru opisal življenjske in delovne pogoje delavcev od nastanka podjetja, skozi stavko in drugo svetovno vojno, v prvih težkih povojnih letih obnove domovine pa vse do današnjih dni.

Tako pot so prehodili tudi naši slavljenci. Ni dvoma, da so v teh dolgih letih preživeli mnogo hudega, da so bili večkrat tudi na kraju svojih moči, pa so kljub vsemu zdržali in ostali zvesti podjetju, v katerem so se prvič zaposlili.

Vsa ta leta so se trudili da bi vestno in učinkovito izvrševali svoje delo in tako iz leta v leto večali svoj delež, ki so ga nesebično dodajali za razvoj in napredek podjetja, za lepše in boljše življenje naših otrok in bodočih generacij.

Za požrtvovalno in pošteno delo, za njihovo zvestobo do podjetja jim je kolektiv poklonil skromno denarno nagrado in knjigo »UKANA« v dveh delih, ki jo je napisal Tone Svetina. S to nagrado se jim želimo ostali člani kolektiva zahvaliti za vse, kar so dali podjetju, hkrati pa jim želimo, da bi zadnja leta v podjetju preživeli zdravi in zadovoljni in prav isto ter še veliko srečnih let jim želimo tudi v pokoju.

P. G.

* 29. NOVEMBER *

Petindvajset let je minilo, odkar so bili zgodovinskega dne 29. novembra 1943. leta na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu postavljeni temelji današnje Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Tistega dne se je tako rodila naša država, ki je že dve leti kasneje prinesla jugoslovanskim narodom svobodo, ki je v 25 letih dokazala upravičenost svojega obstoja in socialističnega razvoja. Pod vodstvom maršala Tita in Zveze komunistov pa Jugoslavlani nismo dosegli samo to, temveč mnogo več: bratstvo in enakost med jugoslovanskimi narodi, navzven pa velik ugled med vsemi naprednimi narodi sveta, kot zagovorniki miru in mednarodne koeksistence.

Vse današnje pridobitve — od svobode do socializma, ves ugled in spoštovanje naše države med narodi nam je prinesla pravilno načrtana pot nove republike Jugoslavije, ki je bila postavljena na ta dan, 29. novembra 1943. leta. Zato je ta dan eden najpomembnejših v zgodovini naših narodov in eden najodločilnejših na naši poti v socializem.

NAJ ŽIVI 29. NOVEMBER, DAN REPUBLIKE!

Seja CDS, v ospredju so naši slavljenci

10 let glasila delovnega kolektiva

28. novembra 1958. leta je izšla prva številka našega tovarniškega glasila z nazivom »TISKANINA«. Tiskanina je bila tedaj eno prvih tovarniških glasil na Gorenjskem in tudi v Sloveniji.

Vzrok, da smo pričeli izdati glasilo je bil dovolj utemeljen: šlo je za pravočasno in vsestransko informiranje članov kolektiva, kar naj bi omogočilo hitrejši razvoj delavskega samoupravljanja. Resnica namreč je, da je delovni človek lahko sposoben in učinkovit upravljalec le tedaj, če pozna potek dogajanja v svojem kolektivu in to od proizvodnje do prodaje, od delovnih razmer in pogojev na delovnem mestu, do sistema nagrajevanja, odnosov, standarda zaposlenih in drugih važnih vprašanj.

V tem pogledu so se tovarniška glasila v preteklih letih izkazala kot najuspešnejše sredstvo, čeprav je treba priznati, da vsa še niso dosegla in izkoristila vseh možnosti, ki zanje obstajajo. Ta trditev velja tudi za naše glasilo o katerem bi lahko rekli, da je bilo pred leti po vsebini mnogo bližje načrtani poti, kot je sedaj. Vzrok je predvsem pravilnik o poslovnih tajni, ki marsikaj prepoveduje objavljati, kar smo pred leti še smeli objavljati, pa še druge objektivne in subjektivne ovire, ki diktirajo takšno vsebino glasila, kakršno danes ima.

IN SE NEKAJ TEHNIČNIH PODATKOV

Kot rečeno, je leta 1958 izšlo glasilo z nazivom »Tiskanina«. Avgusta 1961. leta smo ga preimenovali v »KRANJSKI TEKSTILEC«, z avgustom 1962. leta (torej po združitvi) pa je postal »TEKSTILEC«.

Po letih je izšlo naslednje število glasil

- 1958 — 2
- 1959 — 12 (ena izredna številka »Med dvema številkami«)
- 1960 — 13 (ena izredna)
- 1961 — 13 (ena izredna)
- 1962 — 13 (ena izredna)
- 1963 — 11
- 1964 — 12 (ena izredna)
- 1965 — 11 (ena izredna)
- 1966 — 12
- 1967 — 12 (ena izredna)
- 1968 — 12

Ob 10. obletnici ostoja glasila, se zahvaljujemo vsem sedanjim sodelavcem in tudi bralcem, ki so nam z razumevanjem oprostili nenamerno storjene napake.

Uredništvo

Centralna proslava ob 40. obletnici podjetja

(Nadaljevanje s 1. strani)
predvsem pri plemenitjenju tkanin. Ti uspehi se kažejo pri nas predvsem v pogledu manjše mečkavosti tkanin, in to v mokrem in suhem stanju. Ti dosežki so naleteli pri domačih odjemalcih na ugodne cene, inozemski pa z njimi niso bili v celoti zadovoljni. Da bi zadovoljili tudi zunanje kupce, smo se kot prva tovarna v Jugoslaviji odločili, za odkup licence angleškega tekstilnega koncerna TOOTAL iz Manchestra. V tem koncernu je v Angliji vključenih okoli 80 % proizvajalcev bombažnih in sintetičnih tkanin. TOOTAL je zato v tem pogledu eden najmočnejših proizvajalcev na svetu.

Komercialna pogodba med našim podjetjem in TOOTAL-om je zahtevala sodobno strojno opremo, kar bo jamčilo za standardni nivo plemenitenja tkanin. Tako smo opremili del križnoprevijalnih strojev z elektronskimi čistilci, kupili smo visokoproduktivne sukalne stroje, v plemenitilnici smo dodali nov avtomatski smodilni stroj, pralno-robilni stroj, razpenjalno-sušilni stroj z elektronskim ravnalcem votka in termofiksirno ter termosol naprave za barvanje sintetičnih, mešanih in bombažnih tkanin.

Tkanine, ki jih bomo izdelali po tem postopku nam zagotavljajo višje cene na zunanem tržišču, naši lahki in srednji konfekciji pa ne bo treba uvažati tekstilnih tkanin, ker jim bodo na razpolago pri nas.

Kot prvi smo sklenili tudi licenčno pogodbo s tvrdko SANFOR iz ZDA. Tu gre za nabavo stroja za raztezanje tkanin iz centra (sredine) proti krajcem tkanine. Tak način poveča trdnost v smeri votka za 15 do 20 %, kar omogoča visoko plemenitenje tudi pri najlažjih tkaninah.

PROBLEMI IN OVIRE

Čeprav se kolektiv trudi do skrajnih meja, pa se nahajamo v

zadnjih letih v zaskrbljujoči gospodarski situaciji mi in vsa večja podjetja bombažne tekstilne industrije.

Med glavne vzroke za težko stanje moramo šteti pretirano velik in anarhičen uvoz tekstilnih tkanin. Ta uvoz se iz leta v leto veča, kljub administrativnim meram, ki naj bi ga preprečile. Za letošnji uvoz tkanin je bila določena kvota 26 milijonov dolarjev. Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino ni izdal niti enega dovoljenja za uvoz tekstila iz te kvote in ga do konca leta tudi ne namerava izdati. To predvsem zato, ker je bilo v tem letu uvoženega tekstila za široko potrošnjo za 170 milijonov dolarjev, in to po raznih kanalih. Če upoštevamo, da porabi jugoslovanska tekstilna industrija, ki je z 90 % vezana na uvoz surovin iz inozemstva, 80 milijonov dolarjev za svoje surovinsko pokrivanje, potem je jasno, kaj predstavlja zanjo za 170 milijonov dolarjev uvoženega tekstilnega blaga.

Rešitev tega stanja je več, najenostavnejša pa bi bila prepoved uvoza, dokler se razmere v Jugoslaviji ne uredijo. Zaradi meddržavnih pogodb in fiksirane blagovne liste pa to ni možno narediti. Proizvajalci tekstila tudi nikoli nismo zahtevali popolno omejitev uvoza tekstila, ker se zavedamo, da nam je uvoz potreben, vendar tak uvoz, ki dopolnjuje naš asortiment z izdelki, ki jih v Jugoslaviji ne proizvajamo.

V sedanjih situaciji je rešitev samo v sporazumevanju med proizvajalci in trgovino ter konfekcijo. Ta sistem pa je bil kritiziran, še predno je pričel praktično delovati. Prepričan sem, da ga napadajo predvsem tisti, ki jim je dosedanji anarhični uvoz prinašal pretirano visoke dohodke, vse ostalo pa jih ne briga.

»Menim, da je treba dati tekstilni industriji v teh razmerah vsaj triletno perspektivo z utrjenim uvozno-izvoznim režimom ter s tem povezanim deviznim sistemom, ki je tudi problem zase. Kljub več intervencij gospodarske zbornice, sindikatov in tekstilne industrije (lani in letos) ga odgovorna zvezna administracija ne rešuje, kar spravlja tekstilna podjetja v vse težji položaj.

Naj navedem nekaj dejstev: Ob Novem letu je predsedstvo ZIS obljubilo naglo popravke deviznega režima v pogledu višine sredstev in bolj pravične razdelitve. Šele junija je bil izdan odlok o dodelitvi 5 milij. dolarjev dodatnih deviz za uvoz repromateriala in 8.000 ton ruskega bombaža za dinarska sredstva, čeprav je tekstilna industrija potrebovala najmanj 11 milijonov dolarjev, kjer ni upoštevana 15 % podražitev bombaža.

Dejstvo je, da so posamezna tekstilna podjetja zelo različno obremenjena z izvozom, glede na to, če so sposobna in če imajo take pogoje. Donekle je to razumljivo, ni pa pravilno, da podjetja, ki so za izvoz sposobna in ki tudi izvažajo (oziroma morajo izvažati), pri takem izvozu izgube težke milijarde dohodka, in to na račun podjetij, ki za izvoz niso sposobna in ne izvažajo (jim ni treba izvažati!). Pravilno in pošteno bi bilo: ali različna izvozna bremena in vsaj polno (stimulativno) dinarsko nadomestilo, ali pa vsem (v sorazmerju!) enake izvozne obremenitve!

Aprila so bili napovedani novi ukrepi za poživitev gospodarstva in za boljšo stimulacijo izvoza. Res se je dvignila izvozna premija za 5 %, hkrati pa je prišel predpis, ki uvaja na ves uvoz splošne carinske stroške oziroma dajatve v višini 4 %. V takih pogojih učinkujejo ukrepi za poživitev gospodarstva in stimulacijo izvoza ta-

čile: dobri izvozniki nič ne pridobijo, pridobi pa zvezni proračun, in to okoli 2 milijardi starih din na leto. Iz tega sledi, da ukrepi stimulirajo zvezni proračun, ne pa tekstilno industrijo.

Šele meseca julija je bilo opaziti voljo in pripravljenost s strani pristojnih organov za reševanje težkih razmer tekstilnih podjetij. Izdano je bilo naročilo za predloge in priprave novega deviznega režima, ki naj bi tej panogi zagotovil pravilnejšo odmero deviz, in tudi bolj ekonomično in pravično delitev med podjetji.

V TEKSTILINDUSU SO RAZMERE NASLEDNJE:

»Nakazana problematika deviznega režima se prav občutno odraža tudi v našem podjetju, saj dosežki devizni režim obremenjuje z izvozom in s tem povezano izgubo na dohodku prav ona podjetja, ki so v preteklem obdobju največ izvažala. Prav zanimiv je podatek iz našega polletnega obračuna v preteklem letu, ko smo izvozili za 672 tisoč dolarjev in pri tem izgubili na dohodku 458 milijonov starih dinarjev, za sklade pa je ostalo 103 milijone starih dinarjev.

Letos v prvem polletju je znašal naš izvoz na konvertibilno področje 1.204.000 dolarjev, izgubo

na dohodku smo imeli pri tem 972 milijonov starih dinarjev, na skladih pa je ostalo le 27 milijonov starih dinarjev.

Gornji podatki nam kažejo boljše gospodarjenje v letošnjem letu kot v preteklem, zaradi pretirano velikega izvoza pa so dohodek in formirani skladi neprimerno nižji.

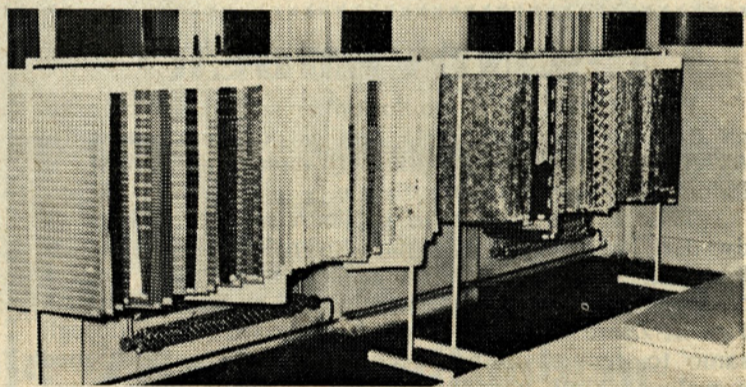
Menim, da bi tekstilna industrija lahko bila obremenjena z vezanim izvozom največ v višini 23 do 25 %, saj ta višina izvoza odgovarja tudi izvozu sličnih tekstilnih tovarn v Evropi. Na osnovi obširnih analiz o stanju in situaciji tekstilne industrije Jugoslavije je treba z vsi resnostjo pristopiti k reševanju te problematike, kajti njeno odlaganje gospodarsko politično situacijo te veje le zaostrojuje in iz dneva v dan bo ta rešitev težja.

Mislím, da je izguba 16 milijard zabeležena v prvem polletju letošnjega leta v tekstilni industriji Jugoslavije, zadnje, dovolj žalostno opozorilo.

»Prepričan sem,« je dejal na kraju tovariš Polak, »da bodo pristojni gospodarsko politični faktorji uvideli in spoznali kritičnost situacije v tekstilni industriji in pričeli zato z učinkovitejšim reševanjem perečih problemov, kar bo zagotovilo našemu proizvajalcu odgovarjajoč položaj v gospodarstvu, saj si je to s svojim napornim delom v naši socialistični družbi prav gotovo zaslužil.« P. G.

S posvetovanja

Kolekcije naših izdelkov — na ogled udeležencem posvetovanja

Izvršitev osnovnega plana meseca septembra, oktobra in kumulativno

PREDILNICA I

Enota je septembra naredila v efektivnih kg 114,4 % in v baznih 108,3 %. Oktobra pa je dosegla 117,8 % v efektivnih kg in 110,2 % v baznih. Koncem oktobra ima tako kumulativno 115,6 % v efektivnih kg in 108,2 % v baznih.

Problematika:

Predilnica I je torej preseгла količinske obveznosti meseca septembra in oktobra. Vzroki so dodatne strojne kapacitete in predenje nižje povprečne številke za 2,15 Nm v mesecu septembru in za 2,46 Nm meseca oktobra.

Septembra meseca je enota pričela zopet normalno proizvajati, le Pc stroji so še do 5. septembra obratovali v dveh izmenah zaradi dopustov. Tako meseca septembra kot oktobra je predilnica I pokrivala vse potrebe preje za tkalnico, eventualni primanjkljaj pa je tkalnica vzela iz zaloga, ki jih je predilnica naredila meseca julija in avgusta, torej v času, ko tkalnica ni obratovala v treh izmenah.

Septembra je bilo tako za potrebe tkalnice nabavljene le 2 toni preje Nm 16 flanel, oktobra pa iz škojeloške predilnice okoli 7 ton Nm 16 flanel in okoli 8 ton stanične — Nm 36 in 28.

Z bombažem je bila enota dobro preskrbljena.

PREDILNICA II

Septembra meseca je naredila predilnica II 106,4 % v efektivnih kg in 107,0 % v baznih, oktobra pa je dosegla 107,2 % v efektivnih in 107,9 % v baznih kg. Tako ima oktobra kumulativno 106,1 % v efektivnih kg in 105,5 v baznih.

Zaradi potreb tkalnice je predilnica II proizvajala več mikane preje s katero je pokrivala tkalniške potrebe, pa je zato preseгла plan mikane preje za 50,2 %, pri česani pa je naredila samo 85,1 % plana. V takih razmerah je vodstvo enote le s težavo vzdrževalo meseca septembra takšno povprečno število, ki ni povzročala večjih zastojev na prstančevih strojih. Meseca oktobra se je z novimi naro-

čili ta problem nekoliko zmanjšal, vendar česalnica še vedno ne dela s polno kapaciteto.

S surovinami je bila enota v redu oskrbovana tako v pogledu količin kot tudi kvalitete. Oktobra pa so se pojavile težave s sudanskim bombažem za česanko, ker ima primesi peska, ki onemogoča normalno proizvodnjo in zmanjšuje kvaliteto preje.

Ze septembra so nastale motnje v česalnici, kjer nastajajo in predstavljajo stroje, vendar so z dobro organizacijo uspeli doseči, da ni bilo zastojev na predilnih strojih. Oktobra so pričeli z montažo šestih Crossrol mikalnikov, kar bo končano meseca novembra. (dalje na 3. strani)

Posvetovanje s predstavniki konfekcijskih podjetij

Naše podjetje je že lani pričelo bolj intenzivno uvajati dosežke sodobne tekstilne tehnologije, predvsem na področju plemenite-

nja tkanin. Z vrhunskimi apreturami je namreč možno doseči, da tkanina le malo ali skoraj nič ne mečka, kar predstavlja posebno za posteljno in telesno perilo ter za lahka vrhnja oblačila veliko ugodnost, ker odpade likanje.

Naši dosežki na tem področju so bili kar zadovoljivi in so jih domači kupci ugodno sprejeli, niso pa ti dosežki povsem odgovarjali kupcem v inozemstvu. Zaradi tega je naše podjetje naredilo julija meseca letos licenčno pogodbo z angleškim tekstilnim koncernom »TOOTAL« iz Manchestra, ki je že pred petnajstimi leti osvojil postopek visokega plemenitenja tkanin z nazivom — WASH and WEAR. Sodelovanje s to firmo bo zagotovilo ustrezno kvaliteto plemenitenja, kar bo zadovoljilo zahteve domačih in inozemskih interesentov.

Da bi seznanili domača konfekcijska podjetja o tem tehničnem sodelovanju in s prednostmi naših bodočih tkanin iz naravnih in kemičnih vlaken, ki bodo obdelana z apreturami — wash and wear in permanent press — po dognanih postopkih strokovnjakov firme

TOOTAL, je bilo sklicano omenjeno posvetovanje, ki je vključevalo tudi dve predavanji.

Udeleženci posvetovanja so pokazali velik interes za tovrstne tkanine, ker so take doslej morali uvažati, dodali pa so pripombo, da bo vzporedno treba narediti tudi ustrezne podloge in sukanec.

(V prihodnji številki bomo objavili izvlečke iz omenjenih predavanj, ker so zanimiva in konkretna!)

S to licenčno pogodbo je postalo naše podjetje prvi proizvajalec tako obdelanih tkanin na jugoslovanskem tržišču, kar dokazuje, da se vsestransko prizadevamo ugoditi željam in zahtevam konfekcije in preko nje našemu potrošniku.

P. G.

Posveta so se udeležili predstavniki iz naslednjih podjetij:

»MURA« — Murska Sobota, »IDEAL« — Nova Gorica, »OKUS« — Radlje ob Dravi, »VEZENINA« — Maribor, »INKOS« — Stolac, »VEZENINA« — Bled, »TRIGLAV« — Kranj, »LABOD« — Novo mesto in »OBRTNIK« — Ljubljana.

Predstavniki konfekcijskih podjetij in našega podjetja

Izvršitev osnovnega plana meseca septembra, oktobra in kumulativno

(Nadaljevanje z 2. strani)

TKALNICA I

Količinsko je dosegla v tekočih metrih 96,2% septembra meseca in v votkih 93,5%, oktobra pa 100,7% v tm in 97,5% v votkih. Tako ima oktobra kumulativno 99,0% v tm in 97,0% v votkih.

Vzroki, ki so onemogočili doseči plan meseca septembra so dopusti Oktobra so se te razmere že neko in precejšnje menjave artiklov. Iloki izboljšale, vendar manjka tkalnici za kumulativno izpolnitev osnovnega plana še vedno dnevna proizvodnja.

S prejo je bila enota količinsko v redu preskrbljena, po kvaliteti pa preja še vedno ne odgovarja, in to zaradi odebeljenih mest in zaradi neenakomernosti.

Izkoristek statev je bil septembra 89,5% in oktobra 88,0%, prve kvalitete pa je dosegla septembra 85,5% in oktobra 86,7%.

TKALNICA II

Količinsko je naredila meseca septembra 90,4% v tekočih metrih in 90,1% v votkih, oktobra pa 100,2% v tm in 102,9% v votkih. Tako ima oktobra kumulativno 97,2% v tm in 99,2% v votkih.

Izvršitev osnovnega plana ne daje realno oceno za ta obrat. Bolj realna je ocenitev operativnega plana, ki ga je za ta mesec tkalnica II izvršila v obeh pokazateljih. Uspoštevati je namreč treba, da je v tkalnici II stala tkalnica 4, kjer so popravljali streho. Streha je bila koncem meseca poprav-

ljena in je tkalnica 4 pričela oktobra že normalno proizvajati.

S prejo je bila tkalnica v redu oskrbovana, pri zahtevnejših artiklih pa so nastopile težave zaradi neustrezne preje.

Izkoriščanje statev je bilo septembra 87,8% in oktobra 87,0%, ve kvalitete izdelkov pa je bilo septembra 90,0% in oktobra 87,3%.

PLEMENITILNICA I

Enota ima septembra naslednje količinske rezultate: 95,3% v tekočih metrih in 94,6% v kvadratnih metrih, oktobra pa 109,0% v tekočih in 107,8% v kvadratnih metrih. Kumulativno ima tako 95,6% v tm in 95,0% v kvadratnih.

Čeprav kažejo podatki, da plemenitilnica I ni izvršila septembra meseca planskih nalog, pa je pri plemenitenih tkaninah plan preseglala za 4,0%, pri surovih pa ne. Neizvrševanje planiranih surovih tkanin se vleče že več mesecev, in to predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile v adjustirnici.

Če upoštevamo še usluge, je plemenitilnica septembra prekoračila plan za 1,3%. V kumulativnem pogledu pokrivajo narejene usluge planske zadolžitve v pogledu plemenitenih tkanin, pri surovih tkaninah pa ne. Zaradi tega bo nujno potrebno uvesti v adjustirnico dodatne moči, da bi zmanjšali izpad surovih tkanin in tako znižali nedovršeno proizvodnjo.

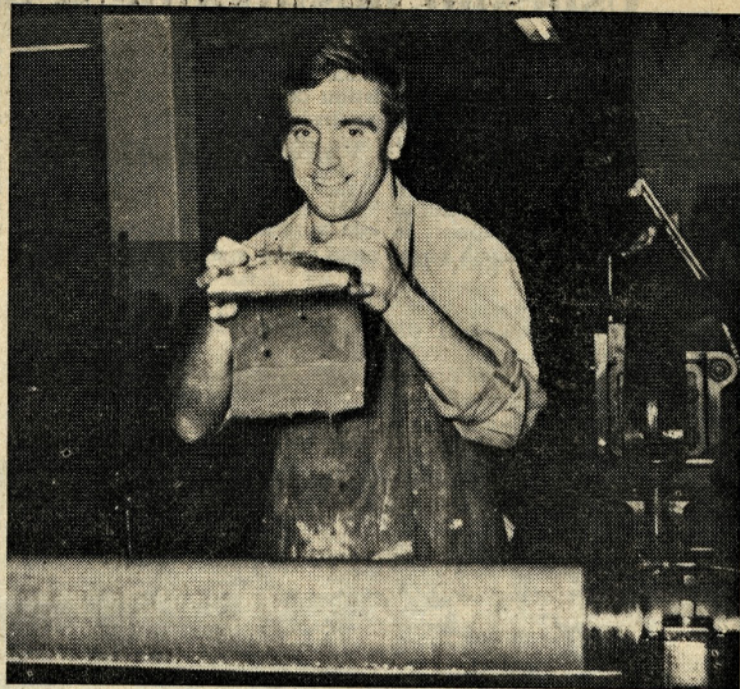
Oktobrski rezultati kažejo, da se je proizvodnja izboljšala, kar je

tudi razumljivo, ker nanjo ne vpliva več v taki meri pritisk zaradi izvoznih tkanin, kar omogoča boljše izkoriščanje kapacitet tiskarne.

PLEMENITILNICA II

Količinsko je dosegla meseca septembra 85,8% v tm in 86,6% v m², oktobra pa 108,5% v tm in 112,6% v m². Tako ima kumulativno 91,2% v tm in 94,5% v m².

Vzrok za razmeroma slabo izvršitev plana je v neenakomerni zasedenosti posameznih proizvodnih oddelkov. Tako je bila pramenska belilnica kljub triizmenskemu delu preobremenjena, isto velja za adjustirnico, medtem pa oddelki širinske belilnice, barvarne in kosmatilnice niso bili polno korišćeni. Da bi razmere izboljšali, so naredili precej uslug, ki pokrivajo manjšo plansko proizvodnjo. Oktobra je tekla proizvodnja bolj normalno, saj so bili proizvodni oddelki (razen kosmatilnice) polno zasedeni.

Delavec v gravuri v obratu I

20 let izboljšanja delovnih pogojev v predilnici I

Posebno mlajše člane kolektiva bo zanimalo, kakšno je bilo delo v predilnici I še pred 20 leti.

Takrat so bili delovni pogoji v tem obratu še zelo pomanjkljivi. Mikalnica, predpredilnica in dopredilnica so obratovala v veliki šed-stavbi (na istem mestu stoji sedaj nova dvonadstropna zgrad-

ba nove predilnice), v kateri je bilo poleti nezno vroče in pozimi večkrat zelo hladno. Zrak v teh prostorih je bil slab, ker zastarela ventilacija ni zadostovala. Električna razsvetljava je bila prav tako šibka.

Stara mešalnica je bila v I. nadstropju in čistilnica v pritličju starega enonadstropnega prizidka (tam se nahajata danes nova mešalnica in čistilnica). Dovož bombaznih bal je potekal preko zastarele transportne naprave, ki je bale dvignila izven poslopja do I. prostora. Ker je bil ta prevoz bal zelo počasen, so bila železna vrata več ur dnevno odprta, kar je bilo neprijetno posebno pozimi. Prostor se je namreč medtem shladil in ni bil redk slučaj, da je bila temperatura v mešalnici pod ničlo. Zaradi zastarele načina predelave bombaža so bile v prostoru še lesene mešalne celice (slično kot na sl. 1), kjer je delavec moral tlačiti

V mikalnici je bil zrak posebno nečist in prašen, ker sta dva delavca vsaki dve uri »izpahovala«, to je: izkrtačila mikalnikove obloge s posebnimi iglastimi valji. Pri tem delu je prišlo tudi večkrat do manjših ali hujših poškodb na rokah.

Potek dela v predpredilnici je bil že takrat sličen današnjemu. Ropot starih flajerjev pa je bil znatno močnejši kot na sodobnih predpredilnih strojih.

Na prstančevih strojih ni bilo še odsesalnih in odphovalnih naprav. Namesto odsesalnih cevi pod prvimi raztezalnimi valjem so bili nameščeni leseni čistilni valjčki, prevlečeni s klobučevino, na katere se je navila predpreja, če se je pretrgala nit. Čišćenje teh valjčkov je bilo ročno in zamudno. Pri predenju daljših umetnih vlaken (stanična volna) je bilo čišćenje mogoče le z nožem ali britvico.

Prostora za garderobe sploh ni bilo. Omarice za oblačila so stale raztresene po raznih kotih in prehodih v oddelkih.

Zelo primitiven in naporen je bil nasploh transport materiala (svitki, lonci, navitki), ker transportnih vozičkov še ni bilo. Svitke so mikalničarke ročno prenesle iz čistilnice na mikalnice. Ravno tak je bil prenos loncev na raztezalke in grobe flajerje. Flajerske navitke so flajerke odložile v ozke zaboje na sankah in jih odvekle k prstančevim strojem.

Nujno je bilo zato potrebno postopoma izboljšati delovno okolje. Stare svetilke s črnimi pločevinastimi senčniki so l. 1951 zamenjali z velikimi steklenimi svetilkami, kar je posebno olajšalo delo v nočni izmeni. Kmalu potem so montirali velike klimanaprave v predpredilnici in dopredilnici, da se je znižala letna temperatura od 40° C na 30° C. To je bil že velik korak naprej za izboljšanje delovnih pogojev.

Po montaži nove mešalnice in čistilnice l. 1953 so prevažali bale v zaprtem dvigalu v I. nadstropje, kjer so bili postavljeni novi mešalni, čistilni in otepalni stroji. Ker mešalnih celic ni bilo več, je odpadlo nezdravo delo v celicah in ponovno nakladanje, kar vse je zmanjšalo nevarnost požara. Gotove svitke na otepalnih strojih menjajo avtomatsko, kar prihrani čas in tako odpade nevarno delo ročnega vlaganja težkega železnega droga ter spuščanje stiskalnih glav.

Stare iglaste obloge na mikalnikih so l. 1964 zamenjali s specialnimi jeklenimi (žagaste) oblogami, ki jih ni več treba izpahovati. S tem je bilo odpravljeno izredno posebno delo in nevarnost telesnih poškodb na mikalnikih se je zelo zmanjšala.

Pri rekonstrukciji predpredilnice l. 1962 so izločili vse raztezalne (dalje na 4. strani)

Ženam se delovna doba ne bo podaljšala

V zadnjem času na več nivojih živčno razpravljajo o pokojninsko-invalidskem in zdravstvenem zavarovanju delavcev. Z namenom, da se s predlaganimi spremembami — v sistemu pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja — seznanimo čimširši krog delavcev, je občinski sindikalni svet Kranj organiziral posvetovanje o navedenih vprašanjih. Posvetovanja se je udeležil tudi podpredsednik izvršnega sveta Slovenije tov. Vinko Hafner.

V uvodni obrazložitvi sprememb pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja je tov. Hafner navedel vrsto podatkov, ki opravičujejo predlagane spremembe. V Sloveniji uživa starostno pokojnino 160 tisoč ljudi. Zanje bo v letu 1968 potrošenih 128 milijard S din, kar je 6,8% narodnega dohodka, ali preko 19% neto osebnega dohodka zaposlenih. Čeprav se ta prispevek vsako leto povečuje in postaja vse težje breme za proizvajalce in gospodarstvo, posluje pokojninski sklad na robu likvidnosti. Takšno stanje seveda ogroža socialno varnost pokojnin. V letu 1968 je bilo izvršeno delno vsklajevanje pokojnin tako, da so bile pokojnine pred letom 1965 v povprečju povečane za 10,4%, in to poleg povečanja vseh pokojnin zaradi porasta življenjskih stroškov — za 7,8%. To je bilo največ, kar se je letos ob razpoložljivih sredstvih dalo napraviti, čeprav je ostalo nesorazmerje med pokojninami iz različnih obdobji še vedno občutno. V letu 1969 se bodo ta nesorazmerja še nadalje izravnavala, tako, da se bo vrednost pokojnin iz različnih obdobji sčasoma izravnavala.

Ko je tov. podpredsednik govoril o delovni dobi je izjavil, da komisija, ki je pripravila osnutek sprememb pokojninske zakonodaje, ne misli vztrajati pri podaljšani delovni dobi za žene od 35 na 40 let. To v sedanjem obdobju ne bi bilo pametno, saj je kongres sindikatov Jugoslavije sprejel ravno obratne sklepe. V zvezi s stališčem sindikatov, da je treba skrajšati delovno dobo zaposlenih, je tovariš Hafner menil, da je to neizvedljivo. Če bi se tak predlog osvojil, bi v Sloveniji potrebovali letno dodatnih 20 milijard S din za izplačilo pokojnin, ki bi bile v povprečju iste kot so bile letošnje leto. Toliko sredstev pa pokojninski sklad nima, zato bi se moral za navedeni znesek povečati prispevek iz osebnega dohodka zaposlenih. Omenjena rešitev je z ozirom na nizke dohodke delavcev nesprijemljiva, saj bi bili delavci pri dohodku preveč prizadeti.

Z namenom, da se v prihodnjih desetih letih zagotovi na področju pokojninskega zavarovanja bolj stabilno financiranje, komisija predlaga, da se formira poseben pokojninski rezervni sklad v višini 200 milijard S din. Sredstva tega sklada bi se deljevala gospodarstvu kot kredit, obresti od kreditov pa bi se koristile pri reguliranju in vsklajevanju pokojnin z življenjskimi stroški. Na ta način bi imel pokojninski sklad na voljo rezervna sredstva, s katerimi bi reguliral pokojnine. Sredstva bi pridobili iz treh virov, in sicer: del sredstev bi dobili od obresti na poslovni sklad, del sredstev od posebnega dobička tistih podjetij, ki imajo monopolni položaj, nekaj denarja pa bi dobili od sredstev državnega kapitala, s katerim sedaj razpolagajo banke. Seveda so to zaenkrat šele predvidevanja, ki bodo morala dobiti podporo tudi v ostalih republikah.

Naslednja sprememba, ki jo bo treba uvesti v pokojninsko zakonodajo je vprašanje pokojninskega zavarovanja pripadnikov JLA, ki imajo skrajša-

no delovno dobo. Znano je, da le-ti v pokojninski sklad ne prispevajo toliko sredstev, kot jih iz njega porabijo. Predlaga se, da se za pripadnike JLA sprejme poseben zakon o pokojninskem zavarovanju, sredstva za pokojnine pa naj bi se formirala na nivoju federacije.

V zadnjem času se vedno več ljudi zavzema za to, da bi se z zakonom dovolil odkup pokojnine. V praksi bi to izgledalo tako, da bi delavec, katerega na primer manjka do polne pokojnine 3 leta, vplačal v pokojninski sklad prispevek za 3 leta in s tem bi pridobil pravico do polne pokojnine. Za delavca bi lahko vplačala preostali znesek tudi delovna organizacija. To pa je lahko nevarna igra, saj bi se s tem lahko podjetje iznebil posameznikov, ki jim niso pogodu.

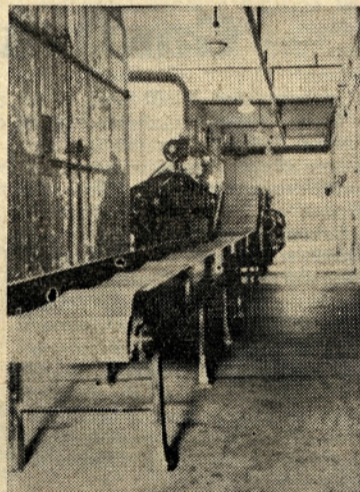
Udeleženci posveta so podprli izvajanja tov. Hafnerja, ker je zadnji čas, da se sistem pokojninske zakonodaje jasno oblikuje in utrdi, da ne bo vsako leto vrsto sprememb in dopolnitev, ki med delavce vnašajo nesigurnost in strah v prihodnosti.

V drugem delu posveta so udeleženci obravnavali položaj v zdravstvenem zavarovanju delavcev. Diskutanti so navajali vrsto problemov, ki so se v zdravstvu nakopičili. Zaradi pomanjkanja sredstev se je zmanjšalo osnovno zdravstveno varstvo delavcev. Ukinilo se je klimatsko zdravljenje na stroške socialnega zavarovanja, delavci morajo prispevati za stroške zdravljenja, v zobozdravstvu morajo čakati na storitve tudi po eno leto, medtem ko zdravniki doma uvajajo privatno prakso in služijo lepe denarje. Zaradi zmanjšanja finančnih sredstev se zapostavlja tudi preventiva v zdravstvu, čeprav je splošno znano, da je ceneje bolezen pravočasno preprečiti, kot zdraviti. Poseben problem predstavlja zdravilska industrija, saj se zdravila letno podražijo za 20%. Vsi navedeni problemi in še vrsta drugih v končni fazi vplivajo na to, da je položaj v zdravstvu tako pereč

Ko je tov. Hafner v diskusiji obravnaval položaj v zdravstvu je dejal, da bo treba v prihodnjem letu povečati sredstva za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva delavcev. Republiški skupščini se bo predlagalo, da se poveča stopnja prispevka iz osebnega dohodka za 0,1 — 0,3%. Povečala naj bi se tudi participacija zavarovancev za zdravniške usluge, in to v zobozdravstvu, pri specialističnih pregledih in pri zdravnikih. Razpravlja se tudi o tem, da bi se zmanjšalo nadomestilo za čas bolovanja nad 30 dni, in to od sedanjih 90% na 80% osebnega dohodka. O vseh teh predlogih se šele razpravlja in ni sprejet še noben konkreten sklep.

Če bodo navedeni predlogi v republiški skupščini sprejeti, bodo delavci z dodatnimi prispevki še bolj obremenjeni kot so dosedaj. Iz statističnih podatkov je razvidno, da največ bolujejo delavci z nizkimi osebnimi dohodki, kar je deloma tudi razumljivo, saj so oni zaradi težkih delovnih pogojev, slabše prehrane, neurejenih stanovanjskih in družinskih razmer in slabe zdravstvene prosvetljenosti najbolj zdravstveno ogroženi. Udeleženci posveta so menili, da na tak način ne bi smeli iskati izhoda iz težkega položaja v katerega je zašlo naše zdravstvo. Še naprej bi morali iskati notranje rezerve v organizaciji zdravstvene službe, v zmanjšanju administrativnega aparata, v bolj strokovnem delu z bolniki itd., ne pa, da vsa bremena prenesemo na gospodarstvo in na zavarovance.

F. D.

Slika 1. — (Ta posnetek ni iz našega podjetja).

zrahljan bombaž, da so se celice enakomerno polnile. To je bilo zelo prašno in težko delo. Zaradi velike količine zrahljanega bombaža v celicah je prišlo v tem oddelku večkrat do večjih požarov, ki so uničili dragoceni material in ogrozili varnost tudi ostale predilnice.

Iz mešalne celice je drugi delavec bombaž nakladal na dolge transportne latate pasove, ki so ga dovajali čistilnim strojem (nakladalniki, ježi). Od tam je prišel predelan bombaž po cevovodih na predotepalni stroj v pritličju. Po štiri svitke iz tega stroja je tretji delavec nalagal na srednji otepalni stroj in po štiri svitke iz tega stroja na fini otepalni stroj. Čim je bil svitek gotov, se je stroj ustavil, delavec je odstranil svitek in stroj zopet spravil v tek. Pri tem delu je prišlo večkrat do resnih telesnih poškodb (zmečkan ali zlomljeni prsti, roke).

Uspešno poslovanje »Počitniške skupnosti« v našem podjetju

Ob zaključkih leta je navada, da člane kolektiva seznanjamo o uspehih in neuspehih, ki smo jih dosegli v preteklem letu na različnih področjih gospodarskega in družbenega življenja. Zato je prav, da člane kolektiva seznanimo tudi z rezultati dela naše Počitniške skupnosti. Počitniška skupnost je letos prvič delovala v novih pogo-

jih, saj je v okviru podjetja postala samostojna pravna oseba z istimi obveznostmi kot vse ostale gostinske organizacije.

V začetku letošnjega leta so bile v počitniških domovih izvršene večje adaptacije. V Novigradu je bila povečana kuhinja tako, da se sedaj lahko v njej pripravi 400 —

450 obrokov naenkrat. Zgrajene so bile tudi tri nove vikend hišice, vse ostale hišice pa so bile delno adaptirane. Tudi v počitniškem domu v Bohinju so bila izvršena popravila. Prepleskani so bili vsi prostori, na novo je bila prebeljena kuhinja, montirana pa je bila tudi nova električna napeljava. Pred kratkim so naši delavci mon-

tirali v koči na Krvavcu tudi nov štedilnik.

Trenutno predstavlja za Počitniško skupnost največji problem odcep ceste v Novigradu do našega doma v Pineti. Odcep je dolg 1.800 metrov in je praktično neprevozen. Z občino Novigrad se dogovarjamo, da bi v skupni režiji popravili cesto, vendar še ne vemo, ali bomo uspeli. Na vsak način bo cesta do prihodnje sezone usposobljena za normalen avtomobilski promet.

Kljub temu, da so se cene prehrane in uslug v letu 1968 nasproti letu 1967 povečale za okoli 10 %, se je pred začetkom sezone naš UO Počitniške skupnosti odločil, da cen v počitniškem domu Novigrad za člane kolektiva, upokojenec in ožje svojce ne bo povečal. Ostale so iste kot l. 1967, in sicer v glavni sezoni 2.000 S din, pred in po sezoni pa 1.500 S din. Za državljane SFRJ so se cene povečale samo za 100 S din na dan, za inozemce pa 500 S din. Ker je znašala ekonomska cena oskrbnega dne 2.600 S din, nas je prav resno skrbelo, kako bomo poslovanje zaključili. S skrbnim gospodarjenjem, dobro organizacijo in velikim naporom osebja doma Počitniškega doma Novigrad, pa nam je celo uspelo, da smo sezono zaključili s pozitivnim saldonom. (glej tabelo)

Iz teh podatkov je razvidno, da se je število gostov v naših počitniških domovih nasproti l. 1967 precej povečalo. Razveseljivo je dejstvo, da se vse več članov našega podjetja in njihovih svojcev odloča za letovanje v Novigradu. Medtem ko je l. 1967 letovalo v Novigradu 682 članov našega kolektiva, jih je v letošnjem letu letovalo 904 ali slaba tretjina zaposlenih. Če prištejemo še tiste člane, ki so letovali v Bohinju in na Krvavcu, se ta % še dvigne. Pri članih kolektiva pa še vedno ne moremo doseči, da bi se v večjem številu odločali za letovanje v pred in po-sezoni. Letos je bil dom v Novigradu v glavni sezoni 100 % zaseden s člani kolektiva, poleg tega pa smo morali odkloniti blizu 30 članov kolektiva, ker v domu ni bilo zanje prostora. Če

se v prihodnjem letu naši delavci ne bodo v večjem številu prijavljali za letovanje v pred in po-sezoni, bomo morali v glavni sezoni omejiti letovanje na 1 teden, da bodo prišli na vrsto vsi prijavljeni člani kolektiva.

In kakšen je bil finančni rezultat poslovanja Počitniške skupnosti?

V vseh treh domovih je bil dohodek 61.696.436 S din, izdatki pa so po grobih izračunih znašali 57.940.423 S din. Čisti dohodek znaša torej 3.756.013 S din. To so grobi pokazatelji, točen prikaz dohodkov in izdatkov pa bo razviden šele iz zaključnega računa ob koncu leta. Če primerjamo dohodek, ki je bil ustvarjen v l. 1967, z dohodkom, ki je bil ustvarjen v letošnjem letu, potem je bil letos z istim številom personala in istim številom obratovnih dni počitniških domov, ustvarjen za 10 % večji promet.

Od treh počitniških domov samo počitniški dom v Novigradu izkazuje dobiček, medtem ko imamo z domom v Bohinju in kočjo na Krvavcu tudi letos izgubo. Ker dom v Bohinju in kočjo na Krvavcu nista oskrbovana, je odškodnina za enodnevno letovanje nizka, to pa povzroča, da nastane vsako leto izguba. Medtem ko se pripravljajo načrti za povečanje doma v Bohinju, ki bi bil stalno oskrbovan, pa se bo treba za kočjo na Krvavcu odločiti: ali toliko povečati oskrbni dan, da bomo s tem krili izdatke, ali pa kočo prodati. Ker je v koči samo 6 ležišč, je zelo malo članov kolektiva, ki obiskujejo kočjo. Povečini so to eni in isti ljudje, ki že za več mesecev naprej rezervirajo kočjo. To še posebej velja za proste sobote in praznike.

V prihodnjem letu bomo v Novigradu verjetno postavili še 2-3 vikend hišice, ker so sedanje kapacitete še premajhne. Uredili bomo še vrsto drugih malenkosti, vprašanje žive glasbe, enotne obleke za personal, nakup športnih rekvizitov itd. V takih pogojih bo letovanje v tem domu še bolj prijetno. F. D.

Člani kolektiva na letovanju v Novigradu

O mladinski konferenci

Ni dolgo tega, kar ste brali v tovarniškem glasilu pod naslovom »Kaj je z našimi družbeno-političnimi organizacijami?« tudi nekaj besed o akcijah mladinske organizacije Tekstilindusa. Zasedili ste dalje, da je pred vrati letna konferenca mladine, kar se je tudi uresničilo.

Ze 29. septembra t. l. je bila v prostorih dvorane CDS v obratu I letna konferenca mladinske organizacije. Udeležba je bila v primerjavi s prejšnjimi leti zadovoljiva, kar kaže, da bomo lahko kmalu beležili nove uspehe pri delu mladine v tovarni.

Konferenca je bila delovna. Razen nekaterih pomanjkljivosti, ki jih bo treba pri naslednji konferenci aktiva odpraviti, je potekalo delo konference tekoče.

Najprej sta predsednik in blagajnik poročala o delu mladinske organizacije in o blagajniškem stanju; sledila je razprava, ki sicer ni bil preveč živahna, vendar smo kljub temu sprejeli pomembne sklepe, in sicer:

- da morajo vsi člani konference dosledno izvrševati svoje naloge, posebno še člani ZK,
- da se je treba povezati z drugimi družbeno-političnimi organizacijami v podjetju,
- da je treba mesečno objavljati prispevke v tovarniškem glasilu o delu mladinske organizacije,
- da se moramo povezati z drugimi mladinskimi aktivami podjetij: Sava, IBI, Planika, SVIT Kamnik,
- da bomo imeli 3 do 4-letne konference,
- naj se delo organizacije odvija v treh komisijah.

Nato je bila dana razrešnica staremu komiteju in takoj zatem so bile volitve v nov komitej ozioroma predsedstvo konference. Člani predsedstva konference ZM Tekstilindusa so sedaj:

Farčnik Marinka (predsednik), Mužan Janez, Podgoršek Alojz (sekretarja), Rauter Margita, Pavlič Natalija, Kralj Lojzka, Prigora Silvo, Šal Ivanka, Smolej Lado, Furlan Mirjam, Križaj Božena.

Na naslednjem sestanku predsedstva konference so bile imenovane tudi tri komisije, ki bodo delale vsaka na svojem področju, in to:

- komisija za šport in rekreacijo
predsednik — Prigora Silvo;
člani — Mužan Janez, Jankovič Milan, Smolej Lado
- komisija za kulturo
predsednik — Rauter Margita
člani — Pavlič Natalija, Kamin Marica, Benkovič Milena
- ideološko-kadrovska komisija
predsednik — Furlan Mirjam;

člani — Bosilj Štefka, Jocif Iztok, Šal Ivanka.

Mladinci, ki se zanimajo za katero od teh treh področij dela in imate za takšno delo tudi dovolj veselja, se prijavite predsedniku ali drugemu članu komisije.

Upam, da bo tako organizirano delo mladine pripomoglo, da bomo lahko srečali mladinsko organizacijo na vsakem koraku, pri vsakem delu. J. J.

— Gasilska vaja —

V soboto, dne 26. 10. 1968 so se ob 9. uri dopoldan zbrali gasilci tovarne Tekstilindusa in gasilci tovarne Sava Kranj na skupni orodni mokri vaji, ki je bila organizirana v okviru 40-letnice tovarne Tekstilindusa.

Ob 9. uri je bil dan s telefonskim alarmom znak, da gori lesena lopa, kjer je skladišče lesa in odpadlega materiala v obratu II. V rekordnem času so na požarišče prihiteli gasilske desetine iz obrata I in II in gasilska desetina tovarne Sava. Vse tri desetine so s trodelnim napadom takoj prešle v akcijo in improvizirani požar pogasile.

Da je vaja tako odlično uspela, je vsekakor zasluga dobro izvežbanih gasilcev.

Posebna zahvala gre gasilski desetini tovarne Sava Kranj za sodelovanje. Vsekakor je potrebno taka sodelovanja še nadaljevati. Po vaji je tov. Ravnihar seznanil navzoče gasilce s plinskimi napravami in gašenjem s temi napravami v slučaju požara.

Vsem sodelujočim se UO gasilskega društva tovarne Tekstilindusa najlepše zahvaljuje in obenem poziva vse člane društva in kolektiva — posebno žene in mladince, da se vključijo in sodelujejo v gasilski organizaciji.

Dolžnost slehernega člana kolektiva je, da je seznanjen z gasilsko preventivo in da zna ravnati

z gasilskimi aparati v primeru začetih požarov.

S tem bomo uspeli varovati tovarno pred požari in drugimi elementarnimi nevarnostmi.

Ivan Alič

20 let izboljšanja delovnih pogojev v predilnici I

(Nadaljevanje s 3. strani)

ke ter stare, grobe, srednje in fine flajerje. Nadomestili so jih z novimi raztezalkami z večjimi lonci in visoko raztezni flajerji z večjimi navitki. Ostali flajerji so bili modernizirani. Ker ni več grobih in finih flajerjev je tudi manj ropota in prekladanja navitkov.

Zelo olajšali so delo na prstančevih strojih, ko so bile v letih 1963 oziroma 1966 montirane odsesalne in odpihovalne naprave.

Za olajšanje prevoza polproizvodov (svitki, lonci, flajerski navitki) in gotove preje so bili nabavljeni razni specialni vozički na gumijastih kolesih. Za prevoz flajerskih navitkov so bili izdelani za predilnico I posebni vozički z dvojnimi dnom (slika: voziček z dvojnimi dnom). Posebnost teh vozičkov je v tem, da ostane nakladalna ali razkladalna površina vedno v isti višini in tako zelo olajša polnitev in izpraznitev.

1960. leta so začeli rušiti večji del stare razpadajoče šed-stavbe in na istem mestu zidati sodobno dvonadstropno zgradbo brez oken. Delovni prostori so danes veliki, zračni in prostorni. Stene so lepo popleskane. Tla so preoblečena s ksilolitom, ki je mehkejši in

toplejši kot cement. Skozi dvojni, preluknjani strop se stalno dovaja čisti zrak, ki poleti prijetno hladi in pozimi primerno ogreva delovne dvorane. To ureja klima-naprava, ki avtomatsko regulira vlago in temperaturo. Izrabljen zrak naprava odsesava skozi odprtine v tleh. Instalirana je tudi primerna razsvetljava. Številne fluorescentne cevi dajejo prijetno in zadostno svetlobo.

Ker še ni dovidan tretji del dvonadstropne zgradbe prevažajo svitke skozi še obstoječi del stare šed-stavbe in nove tkalnice ter z dvigalom v I. nadstropje, kjer so začasno postavljeni mikalniki. Polne mikalnikove lonce pripelje dvigalo v II. nadstropje na raztezalke. Ta transportna pot je izredno dolga in zamudna. Po končan izgradnji celega poslopja bodo mikalniki prestavljeni v novo dvorano poleg čistilnice in tako se bo skrajšala transportna pot za okoli 70 m.

V novi predilniški zgradbi so tudi svetli in zračni garderobni prostori ter sanitarne naprave (stranišča, umivalnice, prhe idr.) s hladno in toplo vodo. Čim ho dograjena celotna visoka stavba, bo tudi urejena jedilnica in kuhinja za malice.

Opisal sem spremembe v predilnici I zato, ker je bilo s prese-litvijo predilnice v nove delovne prostore največ narejenega za izboljšanje dela na delovnih mestih in delovnega okolja. Tudi v ostalih obratih se je v teku zadnjih 20 let marsikaj izboljšalo.

Poleg navedenih pomanjkljivosti pri delu je bilo nekoč težko še to, da so se delavke in delavci vozili na delo s kolesi tudi po 10 km daleč, ob vsakem vremenu in letnem času. Danes pa poteka ta prevoz iz oddaljenih krajev z modernimi avtobusi.

Za izboljšanje delovnih pogojev naj omenim tudi naše menze, kjer pripravljajo malice in jih razvažajo po obratih. V menzah so tudi večje jedilnice, kjer se dobi okusno kosilo, posameznik pa ga lahko vzame tudi na dom. Neporočeni člani našega delovnega kolektiva stanujejo v modernem samskem domu, ki ima svojo lastno menzo in sobe s toplovodno kurjavo ter umivalnice. Za družine je bilo v 20 letih sezidanih preko 400 stanovanj v modernih blokih ali vrstnih hišicah.

V splošnem je bilo torej v tem obdobju mnogo storjenega za izboljšanje delovnih pogojev in tudi v bodoče se bo še marsikaj uredilo. M. Š.

**Sodelujte
v
Tekstilcu**

Boljši obeti za razvoj otroškega varstva v kranjski občini

V kranjski občini, še posebej pa v samem mestu, že nekaj let ugotavljamo, da je otroško varstvo zaostalo za razvojem ostalih družbenih dejavnosti. Potrebe po vse večji pomoči družini, zlasti skrbi za varstvo in vzgojo otrok, ne narekuje samo veliko število zaposlenih žena, ampak tudi dejstvo, da se struktura naše družine spreminja. Število članov v gospodinjstvu se krči, vse bolj prevladujejo ožje družine (starši in otroci). V močnih industrijskih središčih, med katera sodi tudi Kranj, je okoli 60% družin, v katerih sta zaposlena oba roditelja, kar pomeni, da veliko staršev ne more poskrbeti za primerno varstvo svojih otrok.

V Kranju je zaposlenih v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih skupno 21.230 občanov, od tega je 10.585 žensk, kar predstavlja 49,85% vseh zaposlenih v komunih.

SEDANJE STANJE OTROŠKEGA VARSTVA V KRANJSKI OBCINI

Na območju občine deluje trenutno 8 vrtcev, ki vzamejo v varstvo 859 otrok ali 6,1% vseh predšolskih otrok, ki živijo v kranjski občini. Po smernicah srednjeročnega plana SRS bi morali do leta 1970 vključiti v vzgojno varstvene ustanove:

- od 0-6 let 15% otrok
- od 5-7 let 30% otrok

V letošnjem letu se je stanje nekoliko izboljšalo, saj štiri osnovne šole uvedle celodnevno varstvo otrok. V letu 1968-69 je predviden sprejem nadaljnjih 200 otrok in bo na ta način znašal skupni odstotek otrok v varstvu 9%. Ker je pri Vodovodnem stolpu že v gradnji nov vrtec z zmogljivostjo 130 otrok, bo v prihodnjem letu 10% otrok v varstvu, kar bo visoko nad republiškim povprečjem (republiško povprečje znaša sedaj 4,2%).

Glede na strukturo prebivalstva v občini, se ugotavlja, da je precejšen % delavskih otrok v varstvu. Prav tako se ugotavlja, da še niso zajeti v varstvo vsi

otroci iz socialno ogroženih družin ter vzgojno in kulturno revnih družinskih okolij. Po sedanjih podatkih je zajetih v mestih okoli 200 predšolskih otrok, za katere delno prispeva oskrbovalnino občinski proračun. To so družine, ki imajo manj kot 400 N din dohodka na družinskega člana mesečno. Po oceni pa je še 250 takih družin, katerih otroci še niso zajeti v varstvo.

Glede varstva otrok se postavlja kot akuten problem pravilna prehrana otrok. Na področju mesta deluje samo ena centralna kuhinja s kapaciteto 700 obrokov kosil dnevno. Kuhinja dela v neprimernih in utesjenih prostorih ter nima sodobne opreme. Zaradi tega ta kuhinja ne more zadostiti vsem zdravstveno-higienskim normativom sodobne prehrane. Ta kuhinja preskrbuje s kosili vse vrtnice v mestu in vse šolske varstvene oddelke v mestu. Nova vzgojno-varstvena ustanova pri Vodovodnem stolpu pa bo imela tudi sodobno kuhinjo, pa bo tako tudi ta problem zadovoljivo rešen.

Ekonomska cena za enega otroka v vzgojno varstveni ustanovi znaša mesečno 32.757 S din. Od tega prispevajo starši 12.300 S din mesečno, 20.457 S din pa temeljna izobraževalna skupnost. V principu je določeno, da plačujejo starši oskrbo, vzgojno in tehnično osebje pa vzdržuje temeljna izobraževalna skupnost. Celotno investiranje je dosedaj zagotavljala občinska skupščina s svojim proračunom. V vsem povojnem času je bil v Kranju zgrajen en sam objekt, ostale 4 namenske stavbe, ki jih uporablja vzgojno-varstveni zavod, pa so bile dodeljene ustanovi po nacionalizaciji. Le vzgojno-varstveno ustanovo v Stražišču je zgradilo podjetje »Tekstilindus«, proračun občine pa je kupil opremo.

Program otroškega varstva predvideva razširitev prostorskih zmogljivosti po posameznih krajevnih območjih glede na sedanje stanje in potrebe. Tako se v prihodnjih letih predvideva gradnja novih vzgojno-varstvenih ustanov v naslednjih krajevnih skupnostih: KS Center Kranj, KS Huje-Planina-Čirče, KS Orehek-Drulovka, KS Stražišče, KS Vodovodni stolp, KS Zlato polje, KS Senčur-Visoko-Voklo-Voglje, KS Cerklje-Brniki-Grad Poženik-Senturška gora-Velesovo, KS Predoslje-Britof-Kokrica, KS Naklo-Duple-Podbrezje, KS Mavčiče. Varstvo šoloobveznih otrok pa bi postopoma organizirale vse osnovne šole v kranjski občini.

Vzporedno z gradnjo novih vzgojno-varstvenih ustanov bo potrebno zagotoviti tudi ustrezni strokovni kader. Predvideva se, da bi imel vsak vrtec poleg vzgojiteljic zaposleno tudi medicinsko sestro, za vse vrtnice pa 1 višjo medicinsko sestro, psihologa in socialnega delavca. Občinska skupščina v ta namen že študenta 16 vzgojiteljic in 5 medicinskih sester, zagotoviti pa bo treba še 25 vzgojiteljic in 8 medicinskih sester. Za izvedbo programa razvoja otroškega varstva bodo potrebna znatna sredstva. Sedanja približna cena (če vzamemo za osnovo porast otrok v zadnjih 5 letih) za 1 novo mesto znaša 1 milijon S din. V programu so predvidene investicije za 860 otrok (šolskih in predšolskih), ostale kapacitete pa bi bile vključene v šolske prostore. Za 860 novih mest bi torej potrebovali 860 milijonov S din. Ob upoštevanju, da je treba vključiti v gradnjo vsaj 2 kuhinji in manjša investicijska vlaganja za adaptacije, je potrebno zbrati 1 milijardo S din.

Če se računa, da bi bil plan otroškega varstva realiziran v 5 letih (brez vrtca pri Vodovodnem stolpu, ki je v gradnji), bi morali zbrati letno 200 milijonov S din. To so samo sredstva, ki so potrebna za investicije, medtem ko sredstva, ki so potrebna za funkcionalne izdatke, tu niso upoštevana. Če bodo navedene investicije do 1. 1973 realizirane, bo potrebno dobiti letno 450 milijonov S din sredstev za funkcionalne izdatke vrtcev. Predvideva se, da starši še vrsto let ne bodo mogli plačevati ekonomske cene za svoje otroke, poleg tega pa bo verjetno tudi precej socialno ogroženih staršev, ki bodo potrebovali za plačilo stroškov varstva otrok še dodatno finančno pomoč. Dejstvo je, da bo občinski proračun zelo težko prenašal izdatke za financiranje otroškega varstva, zato ni realno misliti, da bo proračun zagotovil tudi sredstva za investicije. Pristojni organi se zavzemajo, da se med občani izvede referendum o samopriskpevu za gradnjo vzgojno-varstvenih ustanov, s tem pa bi se zagotovila potrebna finančna sredstva za realizacijo navedenega programa razvoja otroškega varstva.

F. D.

Predsednica AFZ — Pepca Kardelj 1946. leta v takratni Tiskanini (iz arhiva)

Nezgode pri delu in posledice

V dosedanem razvoju podjetja ni bilo sistematičnega proučevanja škode, ki jo podjetje trpi zaradi nezgod pri delu. Vemo pa, da ni škoda za podjetje samo število izgubljenih dni zaradi poškodb, temveč moramo pri izračunu stroškov upoštevati tudi stroške v zvezi z zdravljenjem ter rehabilitacijo in morebitno prekvalifikacijo.

Pri izpadih z dela moramo upoštevati tudi zostanek prenosa vrednosti strojev in naprav, ki so zaradi nezgod morali mirovati.

Poleg tega povzročajo poškodbe pri delu še veliko gospodarsko škodo v podjetju zaradi izpada proizvodnje (stroškov okvar strojev, naprav in materiala).

Ko se poškodovani vrne na delo, je produktivnost njegovega dela nekoliko manjša kot pred poškodbo. Manjši je tudi kakovostni in količinski učinek dela namestnika poškodovanega, in tudi njegovih sodelavcev, ki so dejansko čustveno prizadeti — neposredno po nezgodi.

Iz tega sledi, da ima vsaka poškodba širši značaj in je zaradi nje več ali manj prizadeto celotno podjetje, ker se na eni strani zmanjša celotni družbeni produkt, na drugi strani pa narastejo izdatki iz skladov za akumulacijo in za potrošnjo.

Po definiciji zveznega zavoda za socialno zavarovanje se smatra za nesrečo pri delu vsaka poškodba, povzročena zaradi neposrednega in kratkotrajnega mehničnega, fizikalnega ali kemičnega delovanja, kakor tudi poškodba, ki je nastala zaradi hitre menjave položaja telesa, nenadne obremenitve telesa, ali nenadne spremembe fiziološkega stanja organizma, če je taka poškodba v vzročni zvezi z opravljanjem dela na določenem delovnem mestu. Prav tako se smatra za poškodbo pri delu poškodba, povzročena na opisani način, če se je zgodila na poti na delo ali z dela.

Vzroki poškodb so subjektivni

in objektivni. Subjektivni vzroki poškodb so poleg telesne in duševne nesposobnosti za delo, prehitrega tempa in monotonije dela tudi:

— zmanjšana sposobnost za delo zaradi utrujenosti. Veliko število delavcev po delu v podjetju opravlja še kakšno dejavnost zaradi zboljšanja svojega ekonomskega standarda.

— Nesposobnost koncentracije pri delu zaradi neurejenih družinskih razmer, nizkih osebnih dohodkov ali slabih medsebojnih odnosov v delovni skupini.

— Stanovanjski problem — veliko število družinskih članov, ki se stiska v malem stanovanju in nezdrava stanovanja (vlažna, brez sonca, brez higienskih pritliklin).

— Podhranjenost — zaradi nizkega ekonomskega standarda ali želje po večjem standardu, največje število delavcev prihaja zjutraj na delo tešč in jim je prvi obrok topla malica v tovarni. Ta malica za mnoge predstavlja tudi glavni obrok (dnevni) hrane. Delavci, ki pridejo na delo v popoldanski izmeni ob 14. uri, so v večini brez kosila in je za njih kosilo topla popoldanska malica v tovarni.

— Slaba motivacija za delo, oziroma slab odnos do dela.

— Nedisциплиna ali odklanjanje osebnih zaščitnih sredstev.

Posledica vseh teh subjektivnih vzrokov je utrujenost, zaradi katere se zmanjša koncentracija pri delu, oslabiljena je koordinacija gibov pri delu. Pri preciznem delu lahko oslabilta tudi vid in sluh. Pojavijo se lahko tudi nekateri drugi simptomi, kot n. pr.: bolečine v utrujenih rokah in nogah, večkrat tudi glavobol in povečana živčna razdražljivost ali apatija za delo. Utrujen delavec ne reagira pravilno niti dovolj hitro na nepredvidene situacije.

Objektivni vzroki poškodb so predvsem neurejeni faktorji delovnega okolja in slaba organizacija dela:

— nepravilna gradnja, oprema in vzdrževanje delovnih prostorov;

— pomanjkanje osebnih zaščitnih sredstev, ali uporaba pokvarjenih osebnih zaščitnih sredstev in uporaba takšnih, ki ne ustrezajo svojemu namenu;

— prenatrpanost delovnih prostorov in prehodov za ljudi;

— defektni stroji v pogonu;

— slaba organizacija notranjega transporta;

— motnje v normalnem tehnološkem procesu;

— uporaba defektnega orodja ali nepravilna uporaba;

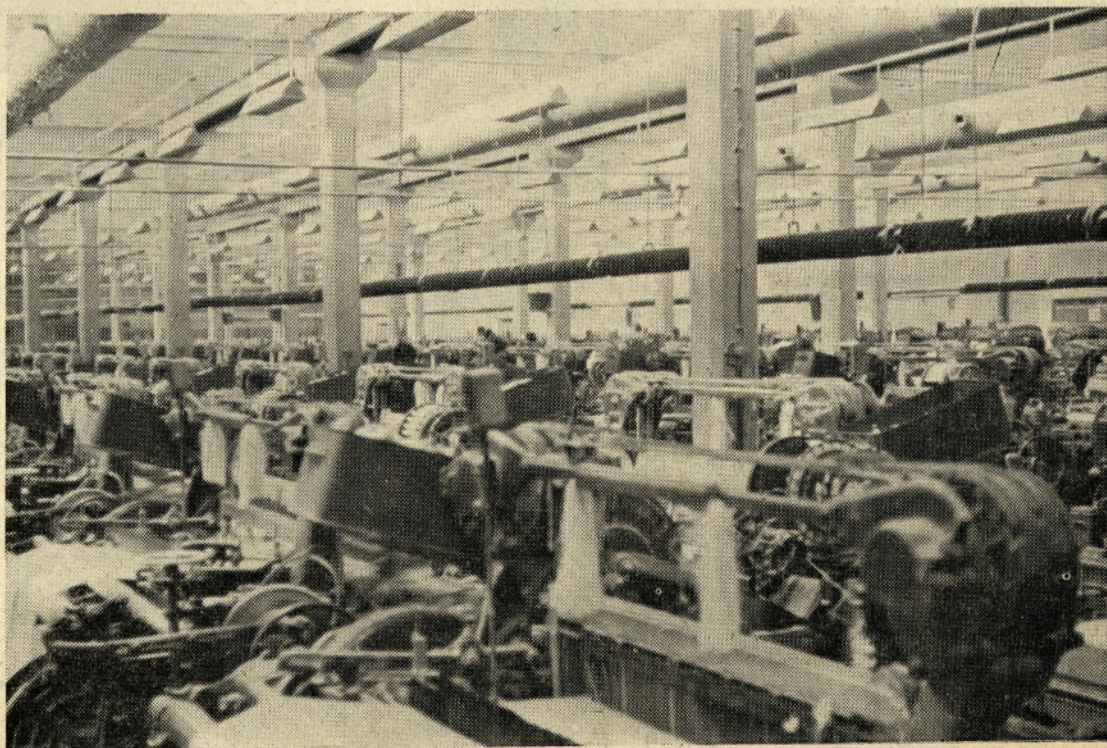
— nezadostna osvetlitev, pomanjkljiva ventilacija, nezdrava atmosfera in ropot.

Tudi v našem podjetju smo opazili take pomanjkljivosti faktorjev, ki jim je zaupana skrb za varnost delavcev.

S. J.

PROGRAM RAZVOJA OTROŠKEGA VARSTVA

Konkretni program razvoja otroškega varstva je osnovan na številčnih pokazateljih o stanju otroškega varstva v šolskem letu 1967-68 v primerjavi z republiškim povprečjem in srednjeročnim planom otroškega varstva. Vseh predšolskih otrok v občini je 7059, od tega števila v družbenem varstvu 641 otrok ali 9%. Vseh šoloobveznih otrok pa je 6720, od tega v varstvu 479 ali 7,2% otrok. Skupni % otrok, ki so zajeti v družbeno varstvo znaša 8,1%. Da bi dosegli planirani republiški procent (15% predšolskih in 25% šolskih otrok) bi morali do leta 1970 vključiti v varstvo še približno 700 predšolskih in vsaj še 1.200 šolskih otrok.

Pogled na avtomatske statve Picanol v tkalnici obrata I

Klasičen tweed je zopet zelo moderen

Med plašči in kostimi imamo v zimski sezoni kostime v novi dolžini »Midi«. 7/8 jopica in krilo

pod kolenom. Linija je takšna, da poudarja žensko postavo, krila so zvončasta, za vitke postave pa so

vidobitev tudi zelo široki pasovi, ki so v glavnem iz usnja.

1. Kostim ima novo dolžino, kri-

lo pod kolenom, jopica pa 7/8. Oboje je krojeno rahlo zvončasto, karo vzorec teče poševno in je belo-črne barve. Širok pas je krojen iz istega blaga.

2. H krilu pod št. 1 kombiniramo telovnik iz velur usnja v odgovarjajoči barvi.

3. Takšen kostim iz tweeda nam popolnoma nadomesti plašč v hladnih dneh. 7/8 jopici dodamo krznen visoki ovratnik iz krzna, ki ga prišijemo še na žepe in rokave. Posebnost je zelo širok usnjen pas. Letošnja moda ima zelo rada široke pasove za vitke postave. Kostim pa lahko nosimo tudi brez pasu.

4. Lep kostim, zanimivo krojen iz blaga v karo vzorcu. Jopica je kratka, sega komaj do pasu, tako da se vidi širok usnjen pas. Krilo je dolgo med »mini in maxi«, in krojeno zvončasto. Okrog vratu prišijemo belo krzno. Barve blaga, sivo-bele.

5. Še en kostim v »Midi« dolžini. Kostim je krojen iz sivorjavega

(tweeda) tvida. Kratka, ravno krojena jopica je obšita s temnorjavim krznom. Za zapenjanje jopice kupimo pri torbaru 3 unjene pasove temno rjave barve.

6. Za službo in šolo so zelo praktična krila — brezrokavnik. rilo se zapenja na levi strani s črnimi gumbi. Dodamo širok pas iz črnega usnja. Krilo je sive barve.

7. Krilo je krojeno iz blaga s karo vzorcem in sicer vodoravno, le všiti pas je rezan poševno.

8. Krilo je enostavno rahlo zvončastega kroja z velikimi našitimi žepi.

9. Še eno krilo, krojeno iz blaga v karo vzorcu. Na zgornjem delu teče karo vodoravno, na krilu pa je poševno in je krojeno zvončasto. Širok pas je iz črnega usnja, tudi gumbi so črni. Karo vzorec je belo-rdeče, črne barve. Zraven oblečemo bluzo rdeče barve.

MaK

MATERE!

BLIZA SE NOVO LETO IN Z NJIM TUDI DEDEK MRAZ. NE POZABITE KUPITI SVOJEMU OTROKU VSAJ SKROMNO IGRAČKO, KER MU TAKŠNO DARILLO OGROMNO POMENI! V NASIH TRGOVINAH JE IZBIRA BOGATA!

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalnemu izvršnemu odboru vzdrževalna obrata za lepo spominsko darilo, ki sem ga dobil ob odhodu v pokoj. Ura mi bo nadvse drag spomin na leta, ki sem jih preživel v Tekstilindusu.

Enako lepo se zahvaljujem vsem sodelavcem — mazalcem — za brivski aparat.

Sodelavkam in sodelavcem iz zgornjih tkalnic I, II in III pa se zahvaljujem z prelepe nočne lučke in za ostala darila.

Vsem še enkrat najlepša hvala, hkrati pa želim kolektivu še veliko delovnih uspehov.

Peter Bitenc
mazalec strojev

Dobro je, če vemo da,

1. Vroče alkoholne pijače samo segrejemo, ne smejo pa zavreti, n. pr. kuhano vino.
2. Vroče alkoholne pijače takoj serviramo in kot je mogoče vroče tudi popijemo.
3. Tekočine, kot n. pr. kavo, čaj, alkohol itd., pijemo vedno sveže kuhane, ne pustimo jih stati, da so postane, nikoli pa jih tudi ne smemo pogrevati. Tudi postane vode ne pijemo.
4. Predno napolnimo kozarce z vročo pijačo, segrejemo srebrno žličko in jo postavimo v kozarec, tako ostane pijača dalje časa vroča.
5. Črno kavo pripravljamo vedno le sveže mleto, ker ima veliko boljšo aromo. Za tiste, ki so občutljivi na želodcu in jim kofein škoduje, se priporoča kava brez kofeina. MaK

Vroče pijače za mrzle dni

Punč

Ime punč prihaja iz Indije in pomeni pet, t. j. 5 dodatkov za punč.

1 liter rdečega vina, sok 1 limone, 15 dkg sladkorja, 5 žlic ruma, 1 liter čaja.

Vino s sladkorjem dobro pogrejemo, dodamo limonin sok, rum in vroč čaj. Serviramo vroče.

Punč s sadnim sokom

1 dl zgoščenega sadnega soka, 1/2 limone, 3 klinčki, 1 cimetova skorjica, 4 dl vode.

Limono narežemo na rezine in jih damo v vodo s klinčki in cimetom. V vrelo tekočino vlijemo sadni sok, hitro prevremo in vroče serviramo.

Grog

30 dkg sladkorja v prahu, 3 dl vode, 3 dl ruma ali slivovke. Sladkorju prilijemo vrelo vodo, mu primešamo rum in slivovko in tako pripravljen grog takoj serviramo.

Grog proti prehladu

(za 1 osebo)

Žlica gostega sadnega soka, najboljši je bezgov, žlica medu, 2 dl vrele vode.

Vse sestavine hitro zmešamo in kolikor mogoče hitro popijemo.

MaK

Na posvetovanju s konfekcionarji so se le-ti lahko ogledali uporabnost naših izdelkov za lahka vrhnja oblačila. Vse te obleke je naredila Anica Štampihar naš modni kreator

Izlet „ZB“ - neznano kam?

ZB priredi vsako leto enega ali več izletov, največkrat pod geslom: neznano kam! Tako je bil tak izlet predviden tudi za 26. oktobra letos, vendar organizatorju ni uspelo obdržati v tajnosti »KAM?«, saj smo že nekaj dni prej vedeli vsi udeleženci, da bomo obiskali člane kmetijskega kombinata v Lenartu nad Mariborom.

Na seznamu prijavljenih je bila zapisana končna številka 42 in 1, kjer je 1 predstavljala našega šoferja Joža.

Se slavnostno razpoloženi (prejšnji dan smo proslavljali 40 let obstoja našega podjetja!) smo odjadrali iz našega ljubega mesta tja na Štajersko, gledat kaj delajo...

Vreme ni obljubljalo posebnega užitka, pa smo bili kljub temu kar dobro razpoloženi. Ze mimo letališča so se oglasili prvi skrehani glasovi, ki so počasi pridobivali na jakosti — proti pričakovanju. Odlično vzmetenje našega avtobusa je obarvalo to petje z močnimi tresljaji in poskoki, vendar je (mislim vsaj tako), prav to tresenje in premetavanje povzročilo, da so se razvezali jeziki, pa tudi prva kapljica, ki je stekla po grlih, je delovala vzpodbudno.

Glavno besedo je vodil čebelar Lojze, in čeprav je pogosto napadal, se je moral včasih tudi braniti. V tem besednem boju smo sodelovali skoraj vsi, prav posebno pa so se izkazali Jaka, Vili in Joža, med ženskami pa obe Milki. Tako smo pasirali Trojanje in Celje kot vidnejše vmesne točke na naši poti, ker smo pač želeli priti čimprej na cilj. Brez postanka pa ni šlo, ker smo nekateri postali lačni, drugi pa nemirni zaradi vedno močnejšega pritiska podtalnih voda. Da bi preprečil najhujše, je naš komandant Jože dolečil kratek postanek v Frankolovem.

Posedli smo torej v majhni gostilni z željo, da popijemo skodelico čaja, pa obstali odprtih ust, ko sta Milki pričeli deliti krepke malice in to — brezplačno. Ura je bila 15 minut od devetih, pa smo si zato lahko privoščili polurni odmor, kot v podjetju. Sunka nam je teknila, sir nekoliko manj, čez vse pa sočne kumarice, ki so odpravile zadnje ostanke mačka iz prejšnjega dne. Močno podprti in sproščeni bremena smo zasedli svoja mesta v avtobusu in odjadrali naprej.

Pot nas je peljala mimo žalostnega kraja, iz vojnih dni, kjer so obesili na drevesa žive talce, kar 104 jih je bilo. Ob cesti stojita dva spomenika, na žalost pa tam ni parkirnega prostora, da bi postali in počastili padle žrtve.

Naslednja postaja je bilo lepo mesto Ptuj, ki pa tistega dne ni bilo niti lepo niti prijetno, ampak hladno in sivo. Večina nas je šla pogledati grad in prelep muzej, manjšina pa je ostala v mestu, da bi nabavila gorivo za suha grla.

Kmalu iz Ptuja smo zašli na poljsko pot, ki nas je pretresla do kosti. Naš avtobus se mi je zdel, kot majhna barka na morju, ki je zašla v viharno področje. Tisti rahli ostanke vzmetenja so odpovedali pokorščino, pa so naši zadnji deli tolkli ob deske, kat za stavo. Naokrog je vse škripalo in ječalo, in nič čudnega ni, če je uboge potnike metalo skupaj in narazen. V takih življenjskih pogojih je bilo nujno potrebno priliti malo olja, kar so nekateri izvajali zelo strokovno, drugi pa bolj amatersko. Le Lojze je moral požirati slino, to pa zato, ker v Ptujju ni bil za kolektivno sodelovanje. Hudobni jeziki so menili, da to ni storil iz škrtosti, Lojze pa je trdil, da mu je družinski poglavar odvzel vsa denarna sredstva. Naj bo res to ali prvo, trda srca so se otajala in tudi Lojze je lahko napravil precej dolg »šluk« iz posode, v kateri ima Jaka drugače spravljeno avtomobilsko olje. Skesani Lojze pa je moral obljubiti, da bo v bodoče zagotovil potrebna sredstva, če ne bo šlo drugače, pa s prodajo čebel.

Cas je bil, da zapojemo, pa smo udarili tisto: gremo na Štajersko, gledat kaj delajo, gledat kaj delajo ljubice tri. Kar hitro smo bili na vrhu hriba, kjer se razprostirajo plantaže Agrokombinata iz Lenarta in že nas je pot peljala proti cilju. Na desni strani nam je Jože pokazal stolp za vrtanje in pridobivanje nafte. Priznati je treba, da so mu nekateri verjeli, ker ga zaradi megle ni bilo možno dobro videti. Kasneje smo zvedeli, da je to razgledni stolp. Nič hudega smo takrat dejali, če nič drugega je bilo res vsaj to, da je bil stolp.

V Lenartu smo morali malo počakati na naše gostitelje (bili so nujno zadržani), pa smo ta čas izkoristili za kratek obisk gostilne. Kmalu pa so prišli naši Lenarčani, nakar je sledilo predstavljanje, nekaj premissljenih besed in odhod na kosilo.

Pod gozdom imajo naši novi prijatelji prijetno zgradbo, ki jo imenujejo »Crni les«. Tam smo posedli za skupno mizo, se malo podrenjali in izmenjali pozdravne govore in predloge. Naš komandant je bil tako ganjen (ali pa je imel tremol!), da je iz varnostnih razlogov svoj govor precej skrajšal, predsednik sindikata Agrokombinata tov. Franc Kovačič pa nam je zaželel dobrodošlico in dodal, da pozdravlja take prijateljske obiske, ker omogočajo zblizanje delovnih ljudi iz različnih panog gospodarstva, v našem primeru med kmetijci in delavci iz tekstilne industrije. Obljubil je na koncu, da se bodo tudi člani njihovega kombinata v letu 1969 pojavili v našem Kranju, da bi nam vrnil obisk.

Zaradi majhnega prostora je ostal brez stola naš Jaka, kar pa ga ni vrglo iz tira. Poiskal je pot v kuhinjo med kuharice, odkril tam predpasnik in že je prevzel vlogo natakarkarja. Nekoliko je sicer posedlal zadevo s krožniki (na mizo je prinesel za juho ta-nizke!) vendar smo kasneje ugotovili, da je v tolikšni meri zmešal kuharice, da so ga same poslale v dvorano z nepravilnimi krožniki.

Kosilo je bilo odlično, le solata z bučnim oljem ni dišala vsem, še najmanj pa tistim, ki so bili ljubezensko navdahnjeni. Meni je bilo po godu to, da niso vsem dišale značilne štajerske gibaniče, ker sem si jih tako lahko privoščil do sitega.

V prijetnem vzdušju in ob krepkem zalivanju z dobro štajersko kapljico smo pozabili na čas, ki je vse prehitro minil. Na brzino smo jo zato mahnilo zopet tja gor na vrh hriba, da bi si ogledali, kako izgledajo plantaže na jesen. Pot do plantaž pa ni tako enostavna, saj smo morali skozi skladišče sadja, kjer so nam ponudili brezplačno pokušnjo. Čeprav — tako so rekli — je bila sezona najlepšega sadja že mimo, smo tam lahko občudovali res lepo sadje, ki je bilo kar preveč okusno. Pa smo rekli, kot Butalci: »Kaj nam nuca, če pojemo tu nekaj jabolk in hrušk in kaj nam nuca, če jih nekaj vtaknemo v strgan žep, če pa takih jabolk ne bomo mogli jesti v našem Kranju?«

Pa smo privlekli na dan naše gajbice, mreže, vreče in cekarje in že smo izbirali najlepše sadiče za dom. To je bilo govorjenje in prekladanje, in vaganja in plačevanja v skladišču in pred skladiščem, kot na sejmu. Še večji problem je nastal, ko je bilo treba ves tovor spraviti na že tako izrabljen avtobus, vendar smo z združenimi močmi končno le uspeli. Pri iskanju razno-rasnih lukenj in pri vlečenju tovora na streho našega predpotopnega avtobusa, sem pretrgal hlače na kolenu in tako povzročil javno pohušanje. Čuteče dekline pa mi je pomagalo iz zadrege in namesto ogabne luknje je ostala samo še dolga brazgotina, ki ji je bil še tisti večer usojen nagrobni govor moje boljše polovice. Iz tistega govora bi povedal samo vsebinski zaključek, da sem čez mero neroden z

grožnjo, da bom moral v bodoče za tak izlet — neznano kam, obleči kavbojke.

Ob sodelovanju prizadetih in neprizadetih smo torej spravili na varno našo sadno ozimnico, nakar smo se odpeljali na ogled vinske kleti. Ne mislite, da smo ogled plantaž opustili. Te smo si ogledovali kar iz avtobusa, pa smo tako ubili kar dve muhi na en mah.

Tista klet mi bo ostala še dolgo v spominu, ker me je njena vsebina kar krepko prestavila v slajše življenje. Ze večkrat sem namreč slišal, da pijač ne smeš mešati, pa pregovoru nisem verjel. Tako sem na lastni koži ugotovil, da je pregovor več kot resničen. No, nisem bil samo jaz tak neverni Tomaž, saj nas je bilo ob odhodu kar precej takih, ki smo ga malce težje nosili v dolino. Nek zlobnež se je šel v tej kleti tudi tatu. Ukradel je namreč dokaj veliko repo in še bolj veliko korenje ter oboje vtaknil v mojo aktovko. Ko sem kasneje to podlost odkril, so mi prijatelji povedali, da je bil ta storilec Lojze, ki je bojda to blago želel v moji aktovki pretihotapiti do Kranja, vendar zase, ne zame. Ko sem pa jaz blago odkril, ni bil toliko junaka, da bi svoj naklep priznal, pa je oboje ostalo meni, in še korist sem imel od tega, saj mi ni bilo treba kupiti korenja, ko sem pripravljal mleto zelenjavo za prek zime. Lojze, če si to res ti napravil — hvala ti lepa!

Tam, na kraju vinske kleti, nas je dohitela noč in zahtevala, da jo poberemo nazaj v dolino, kjer nas je v Črnem lesu čakala večerja. Zelje s pečnico je vedno prijetna jed, posebno še, če se diš v prijetni in privlačni družbi. Joj, ta trenutek sem se spomnil, da sem pozabil omeniti direktorja tega kombinata, ki nas je prišel pozdravit tam zgoraj pred skladiščem in v vinski kleti, vendar sem pozabil, kako se piše (ko boste tele vrstice brali, tovariš direktor, mi prosim oprostite mojo pozabljenost — je čisto novinarska!), pa moram zato ostati sam pri direktorju. (V svojo korist in olajševalno okolnost naj povem, da sem iskal med pisanjem teh doživetij našega komandanta po vseh »kanclijah« pa ga nisem mogel najti. Prepričan sem, da je tudi sam vse pozabil, pa se je tega dne iz razumljivih razlogov - skrival). Če nadaljujem z večerjo, moram povedati, da si je Jaka zopet zavezal »širce« okrog pasu, da je zopet prevzel vlogo natakarkarja in celo plačilnega, pri vsem tem pa je pozabil večerjati. Tako smo ga morali potem čakati v avtobusu, da je nasitil svojo lakoto in pogasil svojo veliko žejo, nakar smo vzeli slovo od naših novih prijateljev in pričeli svojo zadnjo fazo obiska — vrnitev.

S zborovanja v Novi Gorici — (Foto: Proj)

Iz previdnosti je Jože zapeljal svojo kripo skozi Maribor, da smo tako obšli tisto poljsko pot, pot lukenj in grobega kamna. Kljub temu pa je ena le kilcala Urha na pomoč, vendar brez večjih posledic.

Razpoloženje je bilo vse do Kranja na višku, saj smo prepevali, se zabavali in šalili, da je bilo res čudovito. Sredi tega veselja se mi je večkrat zdelo, da slišim jabolka, kako poskakujejo v gajbicah, pa nisem mogel verjeti, da slišim prav. Ko sem jih drugi dan vskladiščil pa sem ugotovil, da so morala delati še vse kaj hujšega. Zaradi tega sem vpeljal v družini shujševalno kuro z jabolki, da bi jih tako obvaroval prehitrega gnitja.

Postanek na Trojanah ni bil posebno zanimiv, zanimivo pa je bilo izkrcavanje potnikov, saj nas je Joža — vsakega posebej — zložil pred vrati stanovanja. Priznati je treba, da je res fant od fারে, saj bi kaj takega sam ne naredil.

Takale, vidite dragi člani kolektiva, ki ste ostali doma je bila vsebina našega izleta (zamočati sem moral — pod pritiskom seveda — nekaj dogodkov oziroma spodrsrlajev našega komandanta, Vilija in Jake — na žalost!), ki je minil v zadovoljstvo vseh, posebno pa desetih že upokojenih članov, ki jih leta niso prav nič motila, saj so bili na trenutke še bolj glasni kot mi.

Ker nameravam poslati nekaj izvodov tegale pisanja tudi tja v daljni Lenart, bo mislim prav, če vse tiste, ki so nas prenašali kar ves dan, najlepše pozdravim in jim zakličem: nasvidenje prihodnje leto v našem podjetju!

P. G.

BRALCI

V tej številki objavljamo dve sliki z velikega zborovanja v Novi Gorici, ki je bilo 9. novembra v počastitev 25. obletnice vstaje primorskega ljudstva

Naši gostitelji in mi pred gostiščem »Crni les« v Lenartu

